

Paradicsom foltos hervadás vírus

Vírusos
betegségek

Kórokozó:

Tomato spotted wilt virus (TSWV)

Elterjedés:

A paradicsom foltos hervadás vírus egyike a legjelentősebb és legszélesebb gazdanövénykörrel rendelkező vírusoknak. Mintegy ezer növényfajt képes megfertőzni, melyek között számos gazdaságilag jelentős kultúrnövény is szerepel. A betegséget 1919-ben Ausztráliában írták le. Hazánkban 1972-ben figyelték meg dohánynövényeken, de csak később, 1994-től vált jelentőssé.

Tünetek:

Az első tünetek a leveleken jelennek meg, fokozatosan sárguló foltok formájában. Az idősebb levelek hervadni kezdenek, majd elhalnak. Az egész növény lassabban fejlődik, mint az egészséges társaik. A zöld terméseken sárga foltok jelenhetnek meg. Ezek a foltok az érett terméseken is jól láthatóak, lehetnek élesen határoltak, szétszórtak, de gyűrűsek is. A későbbi fertőzés során a leveleken is gyűrűs foltok figyelhetők meg, és a fiatal levelek bronzos elszíneződésűek lesznek. Ezek a tünetek könnyen összetéveszthetők más vírusbetegségek tüneteivel, ezért pontos diagnózist csak laboratóriumi módszerekkel lehet felállítani.

A betegség kialakulásának feltételei:

A kórokozó rendkívül széles gazdanövénykörrel rendelkezik, ezek mind fertőzési forrásként szolgálhatnak. A beteg növényekről vektorok segítségével terjed az egészséges növényekre. A paradicsom foltos hervadás vírus legfontosabb vektora a nyugati virágtripsz (*Frankliniella occidentalis*). Azonban ahhoz, hogy a vektor szervezet a vírust átadja legalább 15 percig kell táplálkoznia az adott növényen, minél hosszabb a táplálkozási idő annál nagyobb az esélye a vírusátvitelnek.

Védekezés:

A kórokozó elleni védekezés alapja a megelőzés, melyben fontos szerepet kap a gyomgazdák és a vektorok elleni célzott védekezés. Tartsunk izolációs távolságot a szomszédos területen termesztett gazdanövények és a paradicsom állomány között. Ne hajtassunk egy berendezésben dísznövényeket és paradicsomot is. A beteg növényeket azonnal távolítsuk el az állományból, ezzel csökkenthető a betegség továbbterjedése.

Sárguló és hervadó lomb

Sárguló és bronzosodó levelek

Sárga klorotikus gyűrűk a termésen

Fehér színű koncentrikus körök a termésen

Gyűrűs foltoktól deformálódott termések

Felhasznált szakirodalom:

A zöldségfélék betegségei és kártevői - A zöldségfélék védelme az integrált növénytermesztésben és a biológiai növényvédelem eszközei (Milan Hluchý - Jan Prášil - Jaroslav Rod - István Somssich - Miloslav Zacharda - Karel Zavadil); BIOCONT LABORATORY KFT; 2005

A paradicsom bronzfoltosság vírus (tomato spotted wilt tospovirus, tswv) kimutatása dohánytripsz (Thrips tabaci Lindeman) egyedekből (Szénási Ágnes, Almási Asztéria, Jenser Gábor); Növényvédelem 37 (7), (337-340); 2001

Hazánkban paprikán előforduló paradicsom foltos hervadás vírus (tomato spotted wilt virus) normál és rezisztencia áttörő törzseinek részleges molekuláris jellemzése (Almási Asztéria, Csilléry Gábor, Nemes Katalin, Salánki Katalin, Palkovics László, Tóbiás István); Növényvédelem 77 (52:1), (30-37); 2016

Epidemiology and control of virus diseases of vegetables (J. A. Tomlinson); Annals of Applied Biology, 11 (661-681); 1987

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_521_Novenyvedelem/ch21.html